

FIGYELŐ

ÉDESIPAR

A Tárcaközi Bizottság 1961 évre újra szabályozta azokat az édesipari termékeket, melyeket a nyári hónapokban nem szabad gyártani (I. csoport), valamint azokat, melyeket csak akkor gyárthatnak, ha a megrendelő felelősséget vállal, hogy a szállítmányt különös gonddal kezeli (II. csoport).

A következőkben ismertetjük ezeket a termékeket:

I. csoport

Budapesti Csokoládégyár készítményei

Dióstekeres, Palermo, Mogyorós „Kedvenc” nugat tábla, Zöldmandula, Derby, Emmi szelet, Mazsolás csemege, Kókuszízű csemege, Montelimár

Gól szelet, Kedvenc nugát tábla, Mici-Mackó, Mici, Kék Balaton, Kis Dobos, Lottó, Roxan, Rosina, Sabina, Heléna, Dani, Maximka, Ceylon

Budapesti Keksz és Ostyagyár készítményei:

Piccolo torta, Truffel tábla

100-as bonbon, Finomságok keveréke, Színes golyó-drazsé

Szerencsi Csokoládégyár készítményei:

Togó, Virág szelet, Maci mogyorós tejszelet, Gyümölcsös tejszokoládé, Caruso, Rigoletto, Rózsa kocka, Mocca kocka, Utas szelet, Jó szerencsét

Ananász desszert, Narancsos nugát, Négyes nugát, Kakakós tábla, Közért szelet, Cso-Ko-Ka, Jutka

Zuglói Édesipari Gyár készítményei:

5009-es sós borszeszes palack. Már-tott sós borszeszes palack. Töltött ostyakosár.

Csemege Édesipari Gyár készítményei:

Léda desszert, Borneo, Foci, Rakéta, ÉBÉ csokoládés szelet, Kispajtás, Csemege csokoládés rúd, Romeo, Favorit, Polistirol dobozban, kenyakosmeggy.

Kókuszcsók, Útravaló, Ámor desszert, Hófehérke, Hét törpe, Avola, Csoki flip

Cukrászati Gyár készítményei:

Rumpomponette, Kókusz kocka, Szta-niolos csemege, Tojásos flip, Hunyad desszert eper ízű választéka, Tejszínes grillázs

Narancsos desszert, Ezerjő desszert, Tej nugát pasztilla, Julika, Hunyad desszert

Győri Keksz és Ostyagyár készítményei

Piccadilly, Vaniliás kifli

Tealepény, Piknik teasütemény, Szultán keverék, Párisi torta, Rekord teasütemény

Iparági szinten a melegre érzékeny áruk csoportjába sorolt készítmények

Mártott narancshéj, Rumpraliné, Puncsdrazsé, Földimogyorós csokoládé drazsé, Mogyorós tejszokoládé, Mogyorós étcsokoládé, Földimogyorós csokoládé, Desszert készítményekben a likőrös, diós, vajkrémes és truffel töltésű bonbonok.

Kókusz csillag, Dunakavics, Pörkölt mogyoró, Konyakosmeggy—szeszemesmeggy, Tej és dúsított tejcsokoládé készítmények, Tejmokka csokoládé, Gránitszilánk, Konyakos szilva, Konyakos barack.

A tárcaközi megállapodás mind az ipari, mind a kereskedelmi vállalatokra kötelező. Fenti rendelkezéssel kívánják csökkenteni azoknak a termékeknek mennyiségét, amelyek a meleg nyári hónapokban, a nem megfelelő raktárakban a múltban értékesítőkként váltak. (R. L.)

Kesertelenített szója felhasználása

Az édesipar a Zamat, Kávészter és Édesipari Termékek Gyárának kezelésében levő mosonszentjánosi telepen egy találmány alapján központi szójakesertelenítő berendezést épített. Az eljárás gőznyomással keserteleníti, majd hántolja a szóját s mint hántolt szóját adja át a többi édesipari vállalatnak. Az édesipar a kesertelenített hántolt szójából hengerléssel masszát készít, s ezt használják fel az egyes készítményekben napraforgómagból helyett. A masszához kevés zsiradékot adnak, hogy annak zsirtartalma azonos legyen a napraforgómagbélel.

A kesertelenítő mag megfelelő volt, a szójámag jellegzetes s közvetlen fogyasztását erősen korlátozó keserű íze sem a hántolt termékben, sem a hengerelt masszában nem volt érezhető. (R. L.)

HÚSIPAR

A kereskedelemben több esetben előfordult, hogy a raktáron levő szardellapasztákat le kellett értékelni, mivel azok tartalma csak nehezen, vagy egyáltalán nem volt kinyomható a tubusból.

A hiba oka legtöbb esetben az volt, hogy a gyártó vállalat az előírtnál kevesebb étolajat használt fel e termék gyártásánál. (R. L.)

Import fagyasztott liba

Az elmúlt hónapokban lengyelországból nagyobb mennyiségű import fagyasztott liba érkezett és került forgalomba. Néhány panasz hangzott el az új minőségével szemben. A vizsgálatok megállapították, hogy az egyesek által kifogásolt „idegen” íz a széles területen vett mintákon nem volt tapasztalható. Éttermeinkben fagyasztott libából a legkülönbözőbb ételeket készítették és azok minősége megfelelő volt. (R. L.)

Halkonzervek

Az elmúlt hónapokban jelentős mennyiségű import halkonzerv érkezett hazánkba a Szovjetunióból, Jugoszláviából és Marokkból.

Ezeket a készítményeket nemcsak a szokásos fizikai, kémiai és organoleptikus vizsgálatoknak vetették alá, hanem radioaktivitásukat is megvizsgálták. Forgalombahozatalra megfelelőnek bizonyultak.

A „Bicski” paradicsomos halkonzervet különös gondossággal vizsgálják óntartalomra, mivel aggály merült fel, hogy óntartalmuk tárolás alatt a megengedett értéket meghaladja. A kérdéses tétel csak ezután kerül kereskedelmi forgalomba. (R. L.)

NÖVÉNYOLAJIPAR

Étolaj

A Magyar Szabványügyi Hivatal az illetékes kereskedelmi szervek előzetes hozzájárulásával f. év június 30-ig a hordóban forgalomba hozott napraforgóétolaj átlátszósági követelménye alól felmentést adott. A hordós étolajat kizárólag üzemi konyhák, vendéglátóipari egységek kapják. Az étolaj azért nem átlátszó, mert csak egyszer szűrték. Íze inkább a nyers, mint a finomított étolajhoz hasonló, s konyhatechnikai felhasználásnál erősebben habzik. (R. L.)

ÉTKEZÉSI SÓ

A minőségellenőrző szervek több esetben ellenőrizték az elmúlt hónapokban az étkezési só minőségét s megállapították, hogy őrlési finomsága. amellyel szemben az elmúlt időben panasz hangzott el, megfelelő volt. A csomagolásnál azonban még tapasztalhatók hibák. A felhasznált ragasztóanyag ugyanis nem vízálló, ezért azokban a raktárakban, amelyekben a száraz légtér nem biztosítható, a zacskók ragasztása gyakran felnyílik. Hiba még, hogy a zacskó feliratainak nyomásához használt festék (zöldszínű csík) nem vízálló, s párás térben a zacskó nem nyomott felületeit is színezi. (R. L.)

BORIPAR

Az I. negyedévben a minőségvizsgáló intézetek több olyan „Tokaji furmint” bort vizsgáltak, amelyeknek illósavtartalma nagyobb volt a megengedettnél. Erre a hibára az illetékes szervek figyelmét felhívták. (R. L.)

ÜDÍTŐITALIPAR

A kereskedelem kérésére a Fővárosi Ásvány és Szikvízüzem Vita Cola készítményeivel tárolási kísérleteket folytattak le. 37 C fokos termosztátban 28 napon belül minőségi elváltozást a mintákon nem tapasztaltak, így a nyári melegben is veszély nélkül tárolható ez a készítmény. (R. L.)

SÜTŐIPAR

Rossz minőségű kútvíz mint kenyérhiba okozója. Az egyik Csongrád megyei községben levő sütőüzemben készült kenyér ellen súlyos kifogások merültek fel. A megmintázott kenyeret erjedésre emlékeztető szagúnak és ízűnek, tehát élvezhetetlennek találtuk. Helyszíni szemlénken megállapítottuk, hogy a kenyérhiba az üzem rossz kútvizétől származik, melyet a kenyér készítéséhez használnak fel. Az ázott kút vizét ugyanis a szomszédos telken levő szeszfőzde lepárlókészülékéből kikerülő cefremaradék rothadási termékei fertőzik, mert a cefremaradék nagy részét a sütőüzem közvetlen környezetében jelentékeny területen, egyszerűen a földre kihányva tárolják.

Az általunk megmintázott kútvíz kellemetlen erjedésre emlékeztető szagú és ízű volt. Vizsgálatunk szerint a víz szerves anyagok bomlástermékeit tartalmazta. (Ammónia, nitrát, nitrit, foszfát és feltűnően sok klorid — 181 mg Cl^l/liter — jelenléte.)

Az ilyen vizet még tisztogatásra és mosogatásra sem szabad felhasználni! Amíg saját telephelyükön kifogástalan vízzel nem rendelkeznek, máshonnan szállított jó ivóvízzel kell üzemüket ellátniuk.

(S. I.)

TEJIPAR

Tejfajsúlymérő hiánya a tejiparban. A tejipar igen hiányosan van ellátva tejfajsúlymérőkkel. Ennek az a következménye, hogy a termelői tejet esetleges vizeztség szempontjából ellenőrizni nem lehet. Így a tejipart jelentős károsodás érheti vizes tej rendszeres szállítása következtében; még akkor is, ha a termelői tejet — a korszerű gyakorlatnak megfelelően — zsírtartalom alapján fizetik. Ez természetes, mert hiszen a zsírtartalom a tejnek nem kizárólagos értékmérője. Az esetleges tejvizezés megállapítására sok helyen már nem is gondolnak s jónak találják a begyűjtés eredményét, ha a zsírtartalag jó. Nem is gondolnak arra, hogy 3,5%-nál lényegesen több zsírt tartalmazó tejek is lehetnek jelentékeny mértékben vizezettek. Sajnálatos, hogy az üzemekbe érkező külső begyűjtésű tejszállítmányok fajsúlyát is legtöbbször elmulasztják ellenőrizni.

A tejfajsúlymérő használatával a tej vizezettségét mindjárt a szállító jelenlétében fel lehetne ismerni, amit a szállítmány visszautasítása követne. Ezzel a tejvizezések gyakoriságát jelentékenyen csökkenteni lehetne.

A tejipar elsőrendű érdeke, hogy minden gyűjtőhelyen tejfajsúlymérő legyen és a beérkező tejek fajsúlyát rendszeresen ellenőrizzék. (Ks. J.)

Poharas tejfel lejáratí ideje. A Szegedi Tejüzemben készült poharas tejföl pohár-fedőlapján sokszor nehezen, vagy sehogyan sem volt leolvasható a kiadás keltezése. A kétes dátumszövegek gyakran okoztak zavarokat a kereskedelemben. Javaslatunkra a fedőlapon már nem a kiadás dátumát tüntetik fel, hanem egyszerűen a hét napját, melyen az árut az üzem kiadta. Így nem lehet kétséges az árusítási helyre érvényes szavatossági idő. A „szerda” jelzés pl. azt jelenti, hogy a poharas tejfölt szerdán adta ki az ipar, s azt a kereskedelem csak szerdán, illetőleg legkésőbb csütörtökön délig árusíthatja. (A 32 4000) 1953. Élip. M. sz. r. szerint: az árut az elárusító helyre való megérkezése után úgy kell tárolni (kezelní), hogy annak hőfoka +12 C° fölé nem emelkedjék. Ilyen körülmények között március 15-től október 15-ig a kiszállítás napján, október 16-tól március 14-ig a következő nap délig árusítandó.) A fedőlapkára alkalmazott feltűnő nagy betűkkel írt megjelölés megkönnyíti a kereskedelem munkáját és tájékoztatja a vevőt is.

(Ks. J.)

SZESZIPAR

A Csongrád megyei Fűszért Vállalat panaszára, az Ecetipari Vállalat szakképviselőjének jelenlétében, a raktárkészletet képező 15 000 palack közül 100 db palacknál mértük meg az ecet térfogatát. Az eredményeket a következő táblázat mutatja.

Talált ecet-térfogat ml	920	930	940	950	960	970	980	990	1000
%	2	3	4	3	14	39	24	6	5
	26 %					74 %			

Mivel az MSZ 1659-57 szabvány 5.19 pontja palackos árunál 3% térfogatűrészt enged meg, 74%-ban fogadtuk el a megmért ecetminták térfogatát. Az Ecetipari Vállalat 4. sz. telepének vezetője szerint: a 26%-ban talált — a térfogatűrésnek nem megfelelő — mintáknál a hiányosság oda vezethető vissza, hogy nem mindenkor szabványos palackba történik a töltés.

Mivel a hiányosság más telepeknél is előfordulhat, felhívjuk az ellenőrző szervek figyelmét a palackozott ecet töltési teljességének ellenőrzésére.

(B. J. I.)

SZESZIPAR

„Miniatűr palackok”.

Különösen az utóbbi időben nagy számban találunk a kereskedelmi forgalomban tetszetős külsejű, kis kiszerelésű, „miniatűr” 0,1 l-es pálinkát és likört, melyet a Magyar Likőripari Vállalat Unicum Likőrgyárában palackoznak. A minőségellenőrző szervek megállapítása szerint ezeknek az italoknak azonban gyakran kisebb az alkohol- és cukorkoncentrációjuk az előírtnál. Szükséges tehát, hogy a frissen mosott üvegeket töltés előtt nagyobb gondnal csurgassák ki. Az üvegek hibás gyártása következtében a palackozó üzem nem tudja biztosítani a 0,1 l-es mennyiséget töltésteljesség esetén sem. A likőripari vállalat nagyobb gondot fordítson az üvegek átvételénél az ellenőrzésre, illetve a meglevő üvegek közül a nem megfelelő terfogatókat selejtezze ki.

(B. B.)

ÉLELMISZERRENDESZET

Élelmiszerek minőségével és minőségellenőrzéssel foglalkozó rendeletek és utasítások.

121/1950. (IV. 25.) M. T. rendelet:

A belföldi származású árucikkek kötelező megjelölése és egyes árucikkek márkázása tárgyában.

120.770/1952. Élip. M. sz. utasítás:

Az ipari igazgatóságok és önálló osztályok vezetőihez, a felügyelete alá tartozó egyesületek, trösztök és vállalatok vezetőihez, valamint a megyei és városi minőségvizsgáló intézetekhez.

1953. évi 12. számú törvényerejű rendelet:

Ipari termékek minőségének védelméről.

324.900/1953. Élip. M. sz. utasítása:

A közfogyasztás céljára szolgáló tej és tejtermékek szavatossági idejének megállapítása tárgyában.

1107/1953. Bk. M. sz. utasítása:

A Kereskedelmi Minőségellenőrző Intézet szervezeti és működési szabályzata.

50/1958. (IX. 6.) Korm. sz. rendelet:

Brillantschwarz B. N. festék engedélyezése, élelmiszeripari célra.

1958. évi 27. sz. törvényerejű rendelet:

Az élelmiszerek és italok előállításáról és forgalmáról.

50/1958. (IX. 6.) Korm. rendelete:

Az élelmiszerek és italok előállításáról szóló 1958. évi 27. tvr. végrehajtásáról.

1/1959. (II. 22.) Élelm. M. rendelete:

A kozmetikai készítmények előállításáról és forgalombahozataláról szóló 8/1959. (II. 12.) sz. Korm. rendelet végrehajtása.

- 3/1959. (IV. 10.) Élelm. M. rendelet:
Új élelmiszerek és italok, valamint egyes élelmiszeripari termékek gyártási engedélyezése.
- 44/1959. (XI. 19.) Korm. rendelet:
A szabványosításról.
- 95/1959. (K. É. 25.) Bk. M. és SZÖVOSZ együttes utasítása:
A minőség védelméről.
1959. 33. sz. törvényerejű rendelet:
Az ipari termékek minőségének büntetőjogi védelméről.
- 87/1959. (K. É. 22.) Bk. M. sz. utasítás:
A vásárlók kifogásainak elintézéséről.
- 6/1959. (VII. 7.) Élelm. M.
Az élelmiszerekre és italokra vonatkozó minőségi bizonyítványokról.
- 7/1959. (VII. 11.) Élelm. M.
A márkázott és az „oltalmazott minőségű” élelmiszerekről italokról, dohány, -kozmetikai és háztartási vegyipari cikkekről.
- 2052/1959. (XI. 19.) Korm. határozat:
44/1959. (XI. 19.) Korm. rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról.
- 2/1960. (I. 16.) Eü. M. sz. rendelete:
A külföldi élelmiszerkészítmények és italok behozatalának egészségügyi feltételeiről.
- 8/1960. (II. 14.) sz. Korm. rendelet:
Az élelmiszerek és italok előállításáról és forgalmáról szóló 1958. évi 27. sz. tvr. végrehajtása tárgyában kibocsátott, 50/1958. (XI. 6.) Korm. sz. rendelet módosításáról.
- 103/1960. (Élip. É. 4.) Élelm. M. sz. utasítása:
A közfogyasztás céljára szolgáló tej és tejtermékek szavatossági idejének megállapításáról szóló 324900/1953 (Élip. É. 26.) Élip. M. sz. utasítás módosításáról.
- 111/1960. (Élip. É. 9.) Élelm. M. sz. utasítás:
A palackozott üdítőitalok hasznosanyag-tartalma.
- 120/1960. (Élip. É. 17.) Élelm. M. sz. utasítása:
A szabványtól, műszaki feltételtől, illetőleg minőségi előírástól eltérő gyártás esetén követendő eljárásról.
- 10/1960. (Ász. 29.) Á. H. utasítás:
Az Országos Árhivatal elnökének utasítása az anyag- és minőségvizsgálati díjak megállapításáról.
- 5/1960. (VI. 29.) Bk. M. sz. rendelete:
A vásárlók minőségi kifogásainak intézéséről.
- 10—5/20/1960. sz. Bk. M. utasítása:
Az üzemi vendéglátás fejlesztéséről.
- 162060/1949. N. M. sz. rendelet: (II. 13.)
Az 1895:XLVI. törvénycikk hatálya alá tartozó mezőgazdasági termények, termékek és cikkek, továbbá élelmiszerek, élvezeti cikkek, gyógy- és tápszerek, gyógyszer-tabletták, ostyák, drageék, valamint egyes közszükségleti szerek és tárgyak színezésére felhasználható festőanyagokról szóló, 167.800/1947. N. M. sz. rendelet módosítása és kiegészítése tárgyában.
- 10719/1949. F. M. sz. rendelete:
Az élelmiszerek színezésére (festésére) felhasználható festőanyagok (festékek) és festőszerek forgalmának szabályozásáról.

(R. L.)